

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Danieli 1:1–21

Danieli, Shadraki, Meshaki na Abednego walichukuliwa kwenda Babeli mnamo 605 kabla ya Kristo (KK). Walifundishwa kuhudumu katika serikali ya Babeli. Walipaswa kujifunza na kufuata njia za Babeli.

Hii ilijumuisha kuzungumza, kusoma, kuandika, kula, kufikiri na kufanya maamuzi kama Wababeli walivyofanya. Danieli na marafiki zake walikubali kwamba hii ilikuwa kazi yao. Hawakupinga dhidi yake.

Mungu aliwapa maarifa, ufahamu na hekima. Kutokana na baraka za Mungu walifanikiwa katika kazi yao.

Marafiki wanne walifuata njia za Mungu kwa uaminifu kwa ajili ya kuishi. Mungu alikuwa ameeleza jinsi alivyotaka ukoo wa Yakobo kuishi. Alikuwa amewaeleza katika agano la Mlima Sinai.

Watu wa Mungu walipaswa kuwa waaminifu kwa agano hili. Hivyo ndivyo wangeishi kama ufalme wa makuhani na taifa takatifu.

Kulikuwa na sehemu nyingi za agano la Mlima Sinai ambazo hazingeweza kufuatwa huko Babeli. Hiyo ilijumuisha sheria nyingi kuhusu dhabihu. Lakini sheria kuhusu vyakula safi na najisi zingeweza kufuatwa.

Afisa wa mahakama alimruhusu Danieli na marafiki zake kufuata sheria hizo. Hiyo ni njia moja ambayo Danieli na marafiki zake walionyesha kuwa wao ni watu wa Mungu. Walikuwa bado ni watu wa Mungu ingawa waliishi mbali na ufalme wa kusini.

Danieli 2:1–49

Danieli alikuwa mwaminifu kwa agano la Mlima Sinai kwa kumwabudu Mungu pekee. Alipo omba msaada, alimwomba Mungu.

Danieli hakutumia uchawi kupata maarifa. Aliomba Mungu amwonyeshe ndoto ya Nebukadneza ilikuwa nini na ndoto hiyo ilimaanisha nini.

Alimsifu na kumshukuru Mungu kwa kumsaidia. Alikuwa mnyenyekevu alipoeleza ndoto ya Nebukadneza. Alifafanua wazi kwamba Mungu alikuwa amemweleza siri hiyo.

Nebukadneza alitambua kwamba Mungu wa Danieli alikuwa na maarifa na nguvu zaidi kuliko miungu mingine. Danieli pia alieleza wazi kwamba Mungu ana mamlaka zaidi kuliko mtawala yeyote wa kibinadamu. Mungu alimpa Nebukadneza na watawala wengine nguvu na mamlaka kwa kipindi fulani. Lakini siku moja Mungu atatawala kama Mfalme milele katika ufalme wa Mungu.

Danieli 3:1–30

Babeli ilitawala makundi mengi tofauti ya watu. Nebukadneza aliamuru kila mtu kuabudu sanamu ya mungu wa uongo. Hii ilikuwa ni jaribio kuona kama walikubali mamlaka ya Nebukadneza kama mfalme juu yao.

Shadraka, Meshaki na Abednego walikuwa wanyenyekevu. Walizungumza na Nebukadneza kwa heshima. Hii ilionyesha kwamba walikubali mamlaka ya Nebukadneza. Lakini walikuwa waaminifu kwa agano la Mlima Sinai kwa kumwabudu Mungu pekee. Walikataa kuabudu miungu ya uongo. Hii ilimaanisha kwamba wangeumizwa na kuuawa kwa kutotii Nebukadneza. Waliamini kwamba Mungu alikuwa na uwezo wa kuwaokoa. Lakini hata kama Mungu alichagua kutowaokoa wangebaki waaminifu kwa Mungu.

Nebukadneza aliamuru kwamba Shadraka, Meshaki na Abednego wauawe. Alishangaa kwamba kile alichuamuru hakikutokea. Mungu alituma malaika kuwalinda Shadraka, Meshaki na Abednego. Hii ilionyesha Nebukadneza kwamba Mungu wa Wayahudi alikuwa na nguvu zaidi kuliko yeye. Mungu wao alikuwa na nguvu ambazo miungu mingine haikuwa nazo. Kwa hivyo Nebukadneza aliruhusu watu aliowatawala kumwabudu Mungu wa Wayahudi.

Danieli 4:1–5:31

Nebukadneza aliandika barua kwa watu aliowatawala. Ilihadithia kisa kuhusu yeye kufanywa mnyenyekevu.

Mara nyingine tena Danieli alimweleza Nebukadneza ndoto iliyokuwa imemchanganya mfalme. Mti mkubwa na wenye nguvu ulikuwa ishara ya utawala wa Nebukadneza. Wanyama wa porini waliishi salama chini ya matawi ya mti huo. Lakini badala ya kubaki mti wenye nguvu,

Nebukadneza angekuwa kama mnyama wa porini. Hii ingefanyika ikiwa hangefuata ushauri wa Danieli.

Ushauri wa Danieli ulikuwa kama ujumbe ambao manabii walizungumza na viongozi wa watu wa Mungu. Amosi na Isaya walikuwa wamewaonya viongozi kuacha kuwatendea wengine vibaya. Maonyo haya yalirekodiwa katika Amosi 5:10–15 na Isaya 1:21–28. Manabii hawa waliwaonya viongozi kufanya yaliyo sawa na haki. Hii ingeonyesha kwamba viongozi walimtambua Mungu ni nani. Ingeonyesha kwamba walielewa jinsi Mungu anavyotaka watu waishi. Hicho ndicho Danieli alimwambia Nebukadneza kufanya pia.

Lakini Nebukadneza alibaki na kiburi. Alidai kuwa alikuwa na mafanikio kwa sababu ya nguvu na utukufu wake mwenyewe. Kwa sababu hii, Mungu alimletea hukumu dhidi yake. Badala ya kuishi kama watawala wa kibinadamu wanavyopaswa kuishi, Nebukadneza aliishi kama mnyama wa porini.

Wakati wa hukumu ulipokwisha, Mungu alionyesha huruma kwa Nebukadneza. Hii ilimfanya Nebukadneza kuwa mnyenyekevu. Alimpa Mungu utukufu. Hii inamaanisha kwamba Nebukadneza alimheshimu Mungu badala ya kujiheshimu mwenyewe. Nebukadneza alielewa kwamba Mungu ana mamlaka kamili katika ulimwengu wa mbinguni na duniani.

Belteshaza, alikuwa mtawala baada ya Nebukadneza. Alijua hadithi kuhusu Nebukadneza kufanywa mnyenyekevu. Lakini Belteshaza, alichagua kutojiheshimu na kumheshimu Mungu. Hii ilikuwa wazi kwa jinsi alivyotumia vikombe vilivyotolewa kutoka hekalu huko Yerusalemu. Ujumbe ulioandikwa ambao Danieli alieleza ulikuwa ujumbe wa hukumu dhidi ya Belteshaza, Belteshaza, hakuomba rehema au kuonyesha kwamba ujumbe huu ulimfanya awe mnyenyekevu. Mungu alitumia serikali ya Uajemi kama chombo chake. Mungu alitumia Waajemi kuleta hukumu aliyokuwa ametangaza dhidi ya Belteshaza.

Danieli 6:1–28

Yeremia alikuwa ametoa ushauri kwa Wayahudi waliokuwa wakiishi uhamishoni Babeli (Yeremia 29:4–7). Danieli alifuata ushauri huo. Alifanya kazi kwa bidii kwa ajili ya mafanikio ya mji alikokuwa akiishi uhamishoni. Mungu alimpa mafanikio katika kazi yake.

Danieli alikuwa kiongozi juu ya watawala wengi huko Babeli. Viongozi na watawala wengine walimwonea wivu. Sheria kuhusu kuomba tu kwa Dario Mmedi ilikuwa mtego wa kumdhuru Danieli. Huyu hakuwa mtawala yule yule aitwaye Dario aliyetajwa katika kitabu cha Ezra. Lakini Danieli aliendelea kuwa mwaminifu kwa agano la Mlima Sinai. Aliendelea kuomba tu kwa Mungu. Chumba alichokuwa akiomba kilielekea upande wa Yerusalemu.

Solomoni alikuwa amezungumza kuhusu kuomba kuelekea hekalu (1 Wafalme 8:48–49). Watu wa Mungu waliokuwa wakiishi mbali na Yerusalemu wangeweza kufanya hivyo. Ingewasadia kuwa na uhakika kwamba Mungu alisikia maombi yao na angewasaidia. Kuomba kwa Mungu kulimaanisha kwamba Danieli angeuawa kwa kutotii Dario. Dario hakutaka Danieli adhuriwe. Lakini alifuata sheria aliyokuwa ameweka. Aliamuru kwamba Danieli auawe.

Dario alifurahi sana kwamba kile alichogiza hakikutokea. Mungu alimtuma malaika kumlinda Danieli. Hii ilimwonyesha Dario kwamba Mungu wa Danieli alikuwa na nguvu zaidi kuliko yeye. Dario alielewa kwamba Mungu wa Danieli alikuwa na nguvu kamili duniani na mbinguni.

Danieli 7:1–12:13

Sura hizi zinarekodi maono na ujumbe ambao Mungu alimpa Danieli. Zimeandikwa kama maandishi ya apokaliptiki. Zilikuwa siri zilizomchanganya Danieli. Danieli alikuwa ameeleza ndoto na siri kwa wafalme wa Babeli. Vivyo hivyo, Gabrieli na malaika wengine walimweleza Danieli siri hizi. Hata hivyo, Danieli bado hakuelewa maono na ujumbe kikamilifu.

Wanyama ambao Danieli aliona walikuwa ishara za serikali. Miaka mingi baadaye wanyama pia walikuwa ishara za serikali katika maono ya Yohana. Maono ya Yohana yalirekodiwa katika Ufunuo sura ya 13, 16 na 19. Wanyama ambao Danieli aliona walikuwa ishara za Babeli, Uajemi, Ugiriki, Misri na Siria. Pembe za wanyama zilikuwa ishara za viongozi wa serikali hizo. Matendo ya viongozi hao yalielezewa katika sura ya 11. Baadhi ya viongozi hawa walikuwa kama mtu wa dhambi ambaye Paulo alielezea miaka mingi baadaye.

Maono yalihusu matukio baada ya wakati wa Danieli. Baadhi ya matukio yaliyofafanuliwa katika maono haya yalitokea wakati wa utawala wa Antioko IV. Alikuwa mfalme Mgiriki huko Siria. Alitawala Wayahudi katika nchi ya Yuda na Israeli.

Wakati fulani aliwazuia kuabudu Mungu hekaluni. Hii ilionekana kama mwisho wa Wayahudi kuwa watu wa Mungu. Hiyo ni moja ya sababu maono haya yanahusu wakati unaoitwa wakati wa mwisho. Lakini Wayahudi walimpinga kwa uthabiti Antioko wa nne na walipata ushindi dhidi yake. Wayahudi walirekodi hadithi hii katika vitabu ambavyo havijajumuishwa katika Agano la Kale.

Maono ya Danieli yalileta tumaini na faraja. Yanawakumbusha watu wa Mungu kwamba Mungu atakomesha matendo maovu ya watawala wa kibinadamu. Mungu atawatunza watu wake hata wanapokabili mateso. Kazi malaika Mikaeli alifanya ni kuweka wazi hillo. Mikaeli alisaidia watu wa Mungu katika mapambano ya kiroho. Danieli alisoma unabii wa Yereimia kuhusu uhamisho kudumu kwa miaka 70. Danieli alitambua kwamba uhamisho ulikuwa hukumu ya Mungu dhidi ya watu wa ufalme wa kusini. Aliomba na kumwomba Mungu kuchukua hatua kumaliza uhamisho. Alitumaini kwamba Mungu angewaonea huruma. Aliamini hili si kwa sababu Wayahudi walikuwa wacha Mungu na walitii Mungu. Aliamini hivyo kwa sababu Mungu aliwapenda. Danieli alitaka watu wote wajue kwamba Mungu ndiye Mungu wa kweli. Aliamini hili lingetokea ikiwa Mungu angeruhusu Yerusalemu na hekalu kujengwa upya.

Wandishi wa Agano Jipya walielewa kitu kuhusu maono na ujumbe ambao Mungu alimpa Danieli. Walielewa kwamba sehemu zao zilitimia kupitia maisha na kazi ya Yesu. Hii ilikuwa kweli kwa mwana wa mtu na Mungu wa Milele. Pia ilikuwa kweli kwa maisha ambayo hayatakoma. Yesu alikuwa na maisha haya wakati Mungu alipomfufua kutoka kwa wafu. Ufufuo wake unamaanisha kwamba wote wanaoamini katika Yesu watapata uzima wa milele.